

ב"ה

פרשת בא

ואכלו את הבשר בלילה הזה
בא יב, ה.

בפסח המצוה היא אכילה דוקא

כתב הרמב"ם: "אכילת בשר הפסח בליל חמישה עשר מצות עשה, שנאמר ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו".

והנה, בענין זה חלוק קרבן פסח מכל שאר הקרבנות – שבכל שאר הקרבנות אין אכילת הקרבן נחשבת למצוה בפני עצמה. כלומר, עם היות שאכילת בשר הקרבן מצוה היא, ומברכים עליו "אשר קדשנו במצוותיו וצונו לאכול את הזבח", אף על פי כן, אין האכילה מצוה בפני עצמה, כי אם חלק מכללות המצוה דהקרבת הקרבן, מה שאין כן בקרבן פסח – הרי מלבד המצוה "לשחוט את הפסח"^[1] ישנה מצוה נוספת בנוגע ל"אכילת בשר הפסח", מצוה בפני עצמה, ועד שנמנית במנין המצוות^[2].

וטעם הדבר – מכיון שאכילת הפסח היא עיקרו של הקרבן, שכן, הפסח "לא בא מתחילתו אלא לאכילה"^[3]. כלומר: בשאר הקרבנות – עיקר המצוה היא הקרבת הקרבן, ונוסף לזה, ישנו גם הענין דאכילת בשר הקרבן, מה שאין כן בקרבן פסח – עיקר המצוה היא אכילת הפסח, ובגלל זה ישנה מצוה נוספת – "לשחוט את הפסח".

ויש לבאר את הטעם לכך שבקרבן פסח האכילה היא עיקרו של הקרבן – מכיון שקרבן פסח קשור עם הגאולה דיציאת מצרים, שעיקרה – גאולה ממצב של עבדות ושעבוד בגשמיות.

אודות הקושי דשעבוד מצרים – נאמר^[4]: "ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך . . . בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה", עבודה קשה בגשמיות כפשוטו – "אין מקרא יוצא מידי פשוטו"^[5]. – בתורה שבעל פה, ובפרט בתורת הקבלה והחסידות. מצינו ששעבוד מצרים היה גם מצב של שעבוד ברוחניות, בארבעים ותשעה שערים דהיפך הקדושה^[6], אבל בפשוטם של כתובים בתורה שבכתב – מצינו רק את ענין השעבוד בגשמיות.

ובהתאם לכך, הרי גם הגאולה משעבוד מצרים היתה קשורה עם גאולה גשמית כפשוטה, בנוגע לענינים גשמיים כפשוטם – כפי שהדבר בא לידי ביטוי בכך שיצאו ממצרים עם "רכוש גדול"^[7], "כלי כסף וכלי זהב ושמלות"^[8], עד ש"וינצלו את מצרים"^[9], כלומר, שלקחו ממצרים דברים גשמיים שהיה ברשותם של המצריים ורכושם של המצריים [שלכן, לא לקחום בני ישראל לבדם בעת מכת חשך, אלא הוצרכו להמתין עד שהמצריים יתנו להם מרצונם הטוב, מכיון שהיה זה רכושם של המצריים]. כלומר, תחתון שאין למטה ממנו, ובזה פעלו את הענין ד"אתהפכא חשוכא לנהורא"^[10], "ולילה כיום יאיר"^[11], שהמצריים עצמם נתנום מרצונם הטוב.

וענין זה (היציאה ממצרים "ברכוש גדול") חשוב ועיקרי כל כך, עד שהקב"ה הוצרך לבקש ממשה רבינו "בבקשה ממך, לך ואמור להם לישראל בבקשה מכם, שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב, שלא יאמר אותו צדיק (אברהם) ועבדום ועינו אותם קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם", וכל זה- למרות טענתם של בני ישראל שמוכנים לוותר על ה"רכוש גדול", "ולואי שנצא בעצמינו"^[12], ומזה מובן עד כמה חשוב הענין ד"יצאו ברכוש גדול" בכללות הענין דיציאה ממצרים.

ומכיון שבגאולה ממצרים ישנה הדגשה עיקרית בנוגע לענינים גשמיים, לכן, גם בקרבן פסח הקשור עם הגאולה ממצרים, ישנה הדגשה עיקרית על ענין הגשמיות – אכילת בשר הפסח.

וענין זה בא לידי ביטוי גם באכילת הפסח צלי דוקא- כפי שמאריך הרמב"ם... בביאור פרטי הדינים דצליית הפסח ושליית כל ענין של בישול כו' – שכן, אכילת צלי היא אכילה של גדולה וחיובות, "כדרך שהמלכים אוכלים"^[13], היינו, שגם הענין ד"בני ישראל יוצאים ביד רמה"^[14] בא לידי ביטוי באכילת הפסח בגשמיות, אכילת צלי דוקא.

קטע משיחת ליל א' דחג הסוכות, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ו ח"א ע' 189

- [\[1\]](#) ריש הל' קרבן פסח.
- [\[2\]](#) סהמ"צ להרמב"ם מ"ע נו.
- [\[3\]](#) פסחים עו, ב.
- [\[4\]](#) שמות א, יג.
- [\[5\]](#) שבת סג, א.
- [\[6\]](#) ראה זו"ח ר"פ יתרו.
- [\[7\]](#) לך-לך טו, יד.
- [\[8\]](#) שמות ג, כב.
- [\[9\]](#) שמות יב, לו.
- [\[10\]](#) ראה זה"א ד, א.
- [\[11\]](#) תהילים קלט, יב.
- [\[12\]](#) ברכות ט, ב.
- [\[13\]](#) חולין קלב, ב.
- [\[14\]](#) בשלה יד, ח.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צבייה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה